

Masia d'Esplugues

Castellcir

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: A 1,9 km de la carretera BV-1310 en el pk 3.8
Emplaçament
Alçada: A l'est de la Riera de Fonts Calents sud del Camps de Portet.
668,3

Coordenades:

Latitud: 41.76864
Longitud: 2.13372
UTM Est (X): 427997
UTM Nord (Y): 4624452

Classificació

Número de fitxa 08055 - 67
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Popular
Segle XVII-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL 11150-I, Aprovació definitiva comissió urbanisme 14/03/2013
Número inventari Si, 28660
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Cultural
Titularitat Privada
Titular: 08054A001000170000JE
Autoria de la fitxa Cristina Belmonte (iPAT Serveis Culturals)
Data de registre de la fitxa: dl., 23/03/2020 - 01:00

Descripció

Edificació construïda sota una balma, a peus de la riera de Fonts Calents.

L'edifici té planta allargada adaptada a l'orografia de la balma, que li fa parcialment de teulada i de tancament posterior. Es distingeixen diferents cossos, adossats uns als altres i a diferents alçades, adaptats a les dimensions de la balma i aixecats en diferents èpoques. Tot i això en algun cas el cos no tanca completament contra la roca a la part superior, cosa que permet tenir galeries o balcons en algun dels pisos superiors.

Tot l'edifici està fet amb murs de maçoneria de pedres sense devastar i còdols, formant filades més o menys regulars lligades amb morter, excepte els cossos dels extrems que són amb pedra seca o lligats amb fang. Les obertures de l'edifici, força nombroses s'adapten a les necessitats de cada cos. Si bé de forma general la seva distribució no presenta cap simetria, aquesta si es detecta de forma individual en cada un dels cossos. De sud a nord, el primer cos correspon a una construcció de petites dimensions, d'una planta i coberta a un vessant adossada a la roca. Té dues portes una cada extrem i correspon a un galliner o cobert pel bestiar. A continuació trobem un altre cos amb dos mòduls a diferent alçada adossats un a l'altre. En el mòdul més baix, al sud, hi ha planta baixa i pis mentre que el mòdul nord té planta baixa, pis i golfes. En aquest últim trobem la porta d'accés, rectangular, just per sobre, hi ha una finestra a la planta pis amb la data 1748 a la llinda i finalment una altra finestra de menors dimensions a les golfes. Al mòdul sud, i mantenint la simetria horitzontal, trobem dues petites finestres a la planta baixa i dues finestres més a la planta pis, una de gran i un altre de petita. A la finestra de majors dimensions hi ha la data 1755 a la llinda.

A continuació trobem el cos més gran, que té forma de U, ja que a la part superior hi ha un petit espai obert. En aquest cos trobem una porta rectangular i seguint l'eix de simetria, just per sobre una finestra a la planta pis, i un altre a les golfes de menors dimensions. A la resta del mòdul hi ha dues petites finestres més, també quadrangulars, la de la planta pis, té una petita fornícula triangular al coronament. Totes les obertures estan delimitades amb blocs carejats.

A continuació i en direcció nord, trobem el següent mòdul, que només té planta baixa i planta pis, ja que l'espai que ocuparien les golfes està completament obert. En aquesta part superior la superfície de la balma està plena de sutge, potser perquè hi havia la sortida de fums de la llar de foc. Aquest mòdul no té porta d'accés, per tant es comunicava amb la resta de l'edifici per l'interior. Pel que fa a les obertures té tres finestres de mides diverses a la planta baixa, i tres més a la planta pis. En aquest cas, una de les obertures correspon a l'únic balcó de tota l'edificació. Totes les finestres estan delimitades per carreus carejats. L'últim mòdul, només d'una planta correspon a un altre magatzem fet amb pedra seca. Té una porta rectangular i s'hi detecten diverses reformes a la façana. Presenta dues petites obertures a la part superior delimitades amb maons.

Entorn de l'edifici, hi ha escampats per l'espai, abeuradors de pedra i altres elements dedicats a l'activitat agrícola. Durant la visita i a l'aflorament rocós just davant de la riera, també es van detectar diversos encaixos i retalls a la roca vinculats segurament a construccions de caràcter perible.

A banda de tots aquests elements, hi ha dos edificis més. Un es troba al nord en un camp a cota superior al que s'accedeix per unes escales de pedra des de l'exterior del mas. En una de les finestres d'aquest cobert, també hi ha una llinda amb data del segle XVIII.

L'altre cos, un cobert independent està a l'est i acull un dels radials de l'Ecomuseu del Moianès, el que tracta de l'aprofitament dels recursos naturals del bosc en època preindustrial. És a dir com els masos eren autosuficients, emmagatzematge de menjar, recol·lecció de plantes medicinals, bolets, transformació de la llenya en carbó, etc.

Aquest cobert és la primera part de la casa visitable pel públic. És el lloc on s'atenen les visites i on s'hi fan algunes activitats. La resta de la casa s'està rehabilitant.

Observacions:

Acull un dels radials de l'Ecomuseu del Moianès.

Història

El topònim Esplugues està documentat des del 1192 com a mas de Bernat d'Esplugues, tot i així l'edifici actualment conservat fou aixecat al segle XVII-XVIII, tal i com es desprèn de les llindes d'algunes finestres.

Aquest indret va estar habitat des de l'època alt-medieval fins l'any 2002.

Bibliografia

DANTÍ I RIU, Jaume i RUIZ I CALONJA, Joan. Castellcir. Barcelona: Rafael Dalmau, Editor, 1993. (Col·lecció Camí Ral, núm. 2).

RODRÍGUEZ LARA, José Luis. Aproximació a la Toponímia del Moianès. Barcelona: Rafael Dalmau, Editor, 2009. (Col·lecció "Camí Ral", núm. 30).

